



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-11-08

Diarienummer: 0079/19

Handläggare

Magnus Svedmark

Telefon: 031-368 55 02

E-post: magnus.svedmark@gotalejon.goteborg.se

Omvärldsrapport 2019

Förslag till beslut i styrelsen för Försäkrings AB Göta Lejon

- att anteckna rapporten.

Ärendet

Ett syfte med rapporten är att underlätta för styrelsen att följa de förändringar i omvärlden som Göta Lejon bedöms påverkas av. Ett annat syfte är att utveckla bolagets omvärldsbevakning och omvärldsanalys genom ett samlat underlag för bolagets operativa ledning och processägare. Rapporten ska underlätta analys och diskussion av bolagets nuläge samt framtida möjligheter och hot. Rapporten är en del av underlaget i arbetet med affärsplan.

Bilaga

1. Omvärldsrapport 2019.

Magnus Svedmark

Kommunikationsstrateg

Annika Forsgren

VD



Omvärldsrapport 2019

Försäkrings AB Göta Lejon

2019-11-05



Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
2019-10-18	1	Diskussionsversion PM	MS
2019-11-04	2	Inför LG 4 nov	MS

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Ekonomi	4
3	Försäkrings- och återförsäkringsmarknaden	4
3.1	Försäkringsmarknaden	4
3.2	Globala storskador	6
4	Risk management/ skadeförebyggande arbete	7
4.1	Anlagda skolbränder	7
4.2	Bostadsbränder	8
4.3	Trygghet och säkerhet	10
4.4	Civilt försvar.....	10
4.5	Ny säkerhetsskyddslagstiftning.....	10
4.6	Nya risker	10
5	Invärd/Göteborgs Stad	11
6	Captivemarknaden	12
7	Lagstiftning mm	13
8	Hållbarhet	13
9	Övrigt	14
10	Analys	15

1 Sammanfattning

Försäkringsmarknaden förefaller att hårdna och premierna stiger. Trots att marknaden har fortsatt gott om kapital så blir placeringarna mer och mer restriktiva. Det är ökade krav på väl underbyggda underwriting-rapporter och tydligare beskrivningar av skadeförebyggande arbete. Detta måste kommuniceras med ägare och kunder.

Göta Lejon har fortsatt mycket stabila återförsäkrare då deras rating är fortsatt oförändrad under 2019.

Digitaliseringen och automatiseringen fortsätter inom försäkringsbranschen och det betyder möjligheter till effektiviseringar men också ökade it- och cyberrisker.

Captivemarknaden är stabil men ökade krav på rapportering för alla försäkringsbolag kräver dock resurser.

Trygghets- och säkerhetsfrågorna är på den politiska agendan. Det aktualiserar frågor som är viktiga för Göta Lejon.

Nationellt och inom Göteborgs Stad är planeringen för civilt försvar återupptagits. En ny säkerhetslagstiftning har börjat gälla som ställer mer omfattande krav på organisationer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet, till exempel genom att arbeta förebyggande för att skydda sig mot brott som kan hota Sveriges säkerhet.

Klimatrelaterade skador och naturskador ökar. Samtidigt ökar fokus på hållbarhet inom branschen och investerare åtar sig att investera i mindre klimatpåverkande projekt. Göteborgs Stad arbetar aktivt med klimatanpassning och scenarier för extremt väder och höjda vattennivåer men behöver mer information om vilka värden som riskeras vid olika scenarier.

Skolbränder är en alltid aktuell risk. Staden har en hög larmgrad på skolor och förskolor och ett aktivt förebyggande arbete, men Göta Lejon måste fortsätta att vara aktiv för att medvetenheten om riskerna ska finnas i verksamheterna.

Göta Lejon har en aktiv omvärldsbevakning för att hålla sig á jour med ny kunskap och ”nya” risker. Kundmöten, seminarier och enkla kontaktvägar ger ett nära samarbete med kunderna om risker och försäkringslösningar.

Arbetsmarknaden inom skadeförsäkring i Göteborgsregionen minskar. Göta Lejon behöver därför vara en attraktiv arbetsgivare vid strategiska rekryteringar.

Bredare och djupare kontakter med bolagets intressenter är viktigt med dagens nya kommunikationsmönster. Göta Lejon bör fortsätta sitt strategiska kommunikationsarbete med kundernas och egna nätverk samt med mötesplatser.

2 Ekonomi

Det underliggande inflationstrycket globalt är fortsatt lågt. Det finns allt tydligare tecken på att en global ekonomisk avmattning närmar sig. Konjunkturinstitutet (KI) menar att den svenska ekonomin är inne i avmattningsfas och högkonjunkturen ebbar gradvis ut i år och blir balanserad nästa år. Internationella handelskonflikter och oklarheten kring Brexit tynger den globala ekonomin, vilket drabbar svensk export. Samtidigt är investeringskonjunkturen på väg att vika i Sverige, enligt KI. En mild expansiv finanspolitik bidrar delvis till att hålla uppe efterfrågetillväxten nästa år men trots det fortsätter arbetslösheten att öka. Inflationen förblir betydligt lägre än två procent och Riksbanken väntas därför inte höja reporäntan vare sig i år eller nästa år. Prognosen baseras på antagandet att den internationella handelskonflikten inte eskalerar ytterligare och att tullarna inte höjs mer än vad som redan aviserats samt att Storbritannien lämnar EU under ordnade former i år eller nästa år.

Sårbarheterna i ekonomin är stora med politisk osäkerhet i omvärlden. Många länder har hög statsskuld och många av dessa länders centralbanker har uttömt sina möjligheter att agera.

Brexit

Storbritanniens utträde ur Europeiska unionen, även känt som Brexit, inleddes formellt genom den brittiska regeringens begäran om utträde den 29 mars 2017 och planeras att verkställas senast den 31 januari 2020.

De stora aktörerna inom den europeiska försäkringsbranschen bedöms redan ha anpassat sina verksamheter till utträdet genom att bland annat ha placerat legala enheter utanför Storbritannien.

3 Försäkrings- och återförsäkringsmarknaden

3.1 Försäkringsmarknaden

Försäkringsmarknadens halvårsrapporter ser bra ut men det är fortfarande för tidigt på året för att kunna dra någon slutsats om marknadens premieförnyelsestrategier inför 2020.

En tydlig trend är att trots att marknaden har fortsatt gott om kapital så blir placeringarna mer och mer restriktiva. Det är ökade krav på god teknisk beskrivning av risk, dvs krav på väl underbyggda underwriting-rapporter. Samt att det bör finnas goda underlag för beskrivning av skadeförebyggande arbete.

En annan trend är att premierna överlag ökar när försäkringsmarknaden hårdnar. Det ledande förmedlarbolaget Aon skrev i en rapport i juni att ett skäl till pressad lönsamhet och stigande premier framöver är de ökande kostnaderna för naturkatastrofer. Premienivåerna inom global företagsförsäkring har ökat med 6

procent under andra kvartalet i år framgår det av senaste rapporten, Global Insurance Market Index, från Marsh, som är ett annat ledande förmedlarbolag. Det är den största höjningen av premienivåerna under ett enskilt kvartal sedan Marsh började med denna typ av sammanställningar år 2012.

Vid hårdare marknad gäller generellt sett att:

- marknaden hårdnar för vissa riskslag och sektorer
- behovet av korrekt riskinformation ökar
- återförsäkrare håller hårdare på egna klausuler gentemot kundvillkor

Den svenska försäkringsmarknaden är en mogen marknad men trots det har nya aktörer etablerat sig. En är Bridge Underwriting AB som med sin starka rating AA+ visar brett intresse för Göta Lejon. En annan aktör är Vienna Insurance Group, VIG, som går in i Norden på bred front med filialer i Sverige, Norge och Danmark. De kommunicerar att satsningen på den nordiska marknaden är ett naturligt steg för den österrikiska försäkringsjätten som är verksam i 25 länder i Central- och Östeuropa.

En vikande konjunktur under kommande år riskerar att påverka försäkringsföretagen negativt. Bland annat kan det leda till lägre premieinkomster och lägre avkastning på försäkringsbolagens tillgångar. De svenska försäkringsföretagen har med sitt stora aktieinnehav gynnats av den positiva utvecklingen på aktiemarknaden under de senaste åren. En nedgång på aktiemarknaden kan innebära att avkastningen på tillgångarna blir negativ. Försäkringsbolagen kan även påverkas av en nedgång på fastighetsmarknaden.

Svenska försäkringsbolag står dock väl rustade att möta en vikande konjunktur av flera skäl. Ett skäl är att företagen har god finansiell ställning enligt kraven i Solvens II. Ett annat är att företagens exponeringar mot mer riskfyllda marknader är små.

Göta Lejon har fortsatt mycket stabila återförsäkrare då deras rating är fortsatt oförändrad under 2019. Göta Lejon har avtal med tretton återförsäkrare och visar följande status; sex har minst AA- i rating, övriga har A+ eller A.

Digitalisering

Ett fokusområde hos försäkringsmarknaden i stort är digitalisering och automatisering där försäkringsbolagen mer och mer börjar se den affärsmässiga nyttan med den nya tekniken. Samtidigt finns det frågetecken om chatbotar fungerar tillräckligt väl ännu för att möta kundernas förväntningar liksom om blockchain-teknikens användning i skadereglering.

Cyberförsäkring

I takt med att samhället blir allt mer digitaliserat ökar även risken för att företag och organisationer drabbas av it-attacker och cyberangrepp. Under senare år har det förekommit omfattande globala angrepp med informationsförluster och stora ekonomiska konsekvenser som följd.

Cyberförsäkring (engelska: Cyber Insurance) är en form av försäkring som ger ersättning och hjälp om en verksamhet råkar ut för dataintrång eller en annan form av cyberangrepp. Premievolymerna för cyberförsäkringar förväntas öka

snabbt under kommande år. I Sverige erbjuder något dussin försäkringsbolag cyberförsäkring till företag och organisationer.

Även om marknaden för cyberförsäkring utvecklas snabbt så finns det ett antal utmaningar som behöver hanteras för att underlätta för såväl försäkringsgivare som försäkringstagare. Det är viktigt att förbättra tillgången till enhetligt utformad och jämförbar skadeinformation, utveckla metoder för riskbedömning och att utforma villkor som gör att fler enklare kan förstå hur försäkringslösningar kan förbättra skyddet mot cyberrisker.

3.2 Globala storskador

Klimat- och naturskador 2018

Ifjol inträffade 394 större naturkatastrofer såsom cykloner, bränder, torka och översvämningar. Det ekonomiska värdet för det som förstördes uppgick till 225 miljarder US-dollar, varav 215 miljarder för väderrelaterade skador. Det framgår av Aon's Klimat och Naturskaderapport för 2018 (Risk & Försäkring, 2019-02-08). Ser man till rena naturskador var värdet av det förstörda 215 miljarder, varav det försäkrade värdet var 89 miljarder US-dollar. 2017 var skadekostnaderna för väderrelaterade skador de högsta någonsin, hela 438 miljarder US-dollar.

Tropiska stormar stod för de största skadekostnaderna, följt av översvämningar och extremt väder, torka och skogsbränder, enligt Aon. Bränder på grund av det extremt varma och torra vädret i vissa regioner har också varit kostsamt. Dyrast var skogsbranden i Kalifornien som förstörde försäkrade värden för 12 miljarder US-dollar, men två andra bränder i Kalifornien kostade ytterligare 4,5 respektive 1,3 miljarder US-dollar.

Centrala och norra Europa var värst drabbade av torka med skador på 9 miljarder US-dollar. Värmerekord sattes i Tyskland, Belgien, Nederländerna, Finland, Norge och Sverige. Temperaturer på över 32 grader uppmättes norr om polcirkeln i Skandinavien, rapporterar Aon. År 2018 var det fjärde varmaste året sedan 1880 och om man rensar för effekterna av väderfenomenet El Niño var 2017 och 2018 de två varmaste åren som hittills uppmätts. De fem varmaste åren som uppmätts är 2014–2018 och 19 av de 20 varmaste åren har inträffat under de 20 senaste åren.

Storskador 2019

I Sverige stod stormen Alfrida i januari för skador som innebar cirka 266 miljoner kronor i skadeersättningar.

I en rapport från Finans Norge (september 2019) framgår att utbetalningarna för naturskador varit cirka 24 miljarder norska kronor de sista tio åren. Då är inte skador på bilar och båtar, offentlig egendom, vägar, järnvägar och annan statlig och kommunal infrastruktur medräknad. Skadorna ökar och även konsekvenserna. Sedan statistik började sammanställas 1980 har sex av de tio dyraste åren för skadeersättningar inträffat de sista tio åren.

Bahamas var den mest drabbade nationen av orkanen Dorian som drog fram i Karibien i september. Riskmodells- och analysföretaget RMS har beräknat de försäkrade förlusterna till 3,5–6,5 miljarder US-dollar.

Nya bränder rasar i San Fransisco i oktober/november 2019. Den så kallade Kincadebranden tvingar hundratusentals att evakuera sina hem. Kostnaderna går inte att överblicka när detta skrivs.

I Tyskland verkar hagel bli vanligare även längre norrut i landet. Till följd av klimatförändringarna med högre temperaturer och fler omfattande skyfall som bär med sig hagel kan vi förvänta oss en ökning av hagelskador även i Sverige, menar Svensk Försäkring (Risk & Försäkring, 2019-10-12). 2013 inträffade två stora hageloväder, ett i södra och ett i norra Tyskland. Skadorna uppgick till cirka 36 miljarder kronor. I juni 2019 inträffade ett omfattande hageloväder i Lidköpingsområdet. Cirka 7 000 anmälda skador uppskattas kosta närmare 100 miljoner kronor.

4 Risk management/ skadeförebyggande arbete

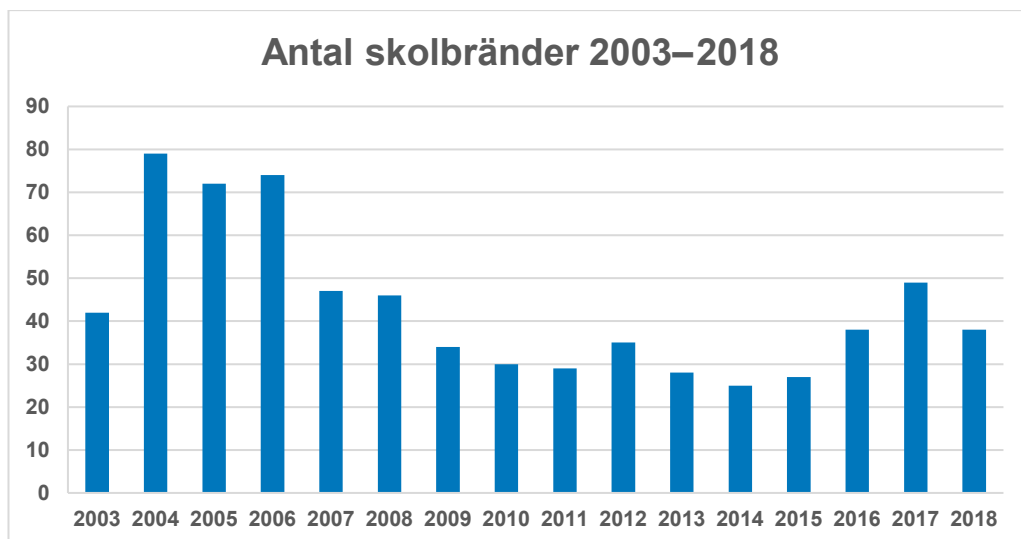
4.1 Anlagda skolbränder

Anlagda skolbränder är ständigt aktuellt och kräver kontinuerligt arbete. Statistik från MSB visar att antalet skolbränder i Sverige ökat de senaste åren. Brandskyddsföreningen har i en kartläggning 2018 visat att ökningen framför allt beror på fler anlagda bränder. De avsiktliga skolbränderna har ökat med 47 procent, från 292 fall år 2015 till 429 fall år 2017. Av 667 skolbränder 2017 var 64 procent anlagda.

Forskare vid Lunds Universitet har i en studie försökt jämföra den svenska statistiken med siffror i andra länder (*Johansson et al, 2019). Resultaten visar att det är svårt att jämföra statistik mellan olika länder då insamling och presentation av data skiljer sig. Forskarna menar dock att frekvensen av skolbränder i Sverige är hög jämfört med andra länder. Studien visar vidare att frekvensen av skolbränder ökat under senare år. Ökningen beror till stor del på fler toalett- och korridorsbränder.

Göta Lejons statistik visar på en ökande trend för antalet skolbränder i Göteborgs Stad mellan åren 2014 och 2017. Under 2018 skedde dock en minskning, se diagram nedan.

Göta Lejons statistik över skolbränder visade 2018 att 68 procent av bränderna var orsakade av mänsklig handling med avsikt. Kostnaderna var dock låga, cirka 700 000 kr.



Figur 1. Antal bränder i skolor försäkrade av Göta Lejon under åren 2003–2018.

Det är svårt att på nationell nivå göra bedömningar av kostnader för skolbränder då det inte finns jämförbara data. Göta Lejons bedömning är att stadens höga larmgrad bidrar till att tidigt upptäcka brandincidenter och därmed förhindra större skador. Denna bedömning verkar också stödjas av preliminära forskningsresultat från en pågående uppföljningsstudie om anlagd brand i skola (som Göta Lejon bidragit till genom Brandforsk). I denna studie visas att vid Räddningstjänstens ankomst vid brand i skola så är branden i upp till 95 procent av fallen begränsad till objekt eller utrymme där branden startade.

Brandskyddsföreningen arbetar för att de kommunala handlingsplanerna ska innehålla krav på att elever och skolpersonal utbildas i brandförebyggande arbete och informeras om konsekvenserna av att anlägga bränder i skolor. Pengar bör därför öronmärkas för förebyggande insatser. Skollokaler bör utformas för att försvåra avsiktliga bränder och minska spridningsrisken. Brandskyddsföreningen menar också att kommuner behöver öka satsningarna både på ungdomsaktiviteter i socioekonomiskt utsatta områden och det förebyggande arbetet mot mobbning och psykisk ohälsa.

* Johansson, N.; McNamee, M.; van Hees, P., "Arson in Swedish schools – a societal problem on the rise", *Interflam*, 2019.

4.2 Bostadsbränder

Årligen inträffar cirka 23 000 bränder i bostäder i Sverige och den kommunala räddningstjänsten larmas till drygt 6 000 av dessa. 2017, liksom året innan, omkom 103 personer i brand, de flesta omkom vid en brand i bostaden. Antalet omkomna har inte förändrats nämnvärt de senaste tjugo åren trots insatser som brandvarnare, brandsläckare och informationskampanjer. MSB:s nationella strategi har som mål att minska antalet omkomna och skadade i bränder samt att öka brandskyddet i bostäder och öka kunskapen om hur man ska agera vid en brand.

Forskning

2013 utlyste MSB 23 miljoner kronor för forskning kring bostadsbränder. Resultat från dessa projekt presenterades under hösten 2018.

Både antal och typ av bostadsbränder kan kopplas till levnadsvillkor i geografiska områden, dvs utbildningsnivå, förvärvsfrekvens och medelinkomst. Forskningen visar att sannolikheten att det ska uppstå en bostadsbrand är fyra gånger så hög i områden med sämre levnadsvillkor jämfört med områden med mycket goda levnadsvillkor. Vidare har de som skadas i bränder ofta en nedsatt kapacitet och svårt att hantera den situation som föregår branden. Följande slutsatser har dragits från forskningsprojekten:

- Åtgärder i brandskyddsarbetet behöver riktas tydligare och baseras på sociala och medicinska dimensioner. Kommuner och räddningstjänst kan till exempel arbeta med sociala index och områdesprofiler och utifrån dessa rikta information och insatser.
- Att människor dör och skadas allvarligt i bostadsbränder beror huvudsakligen på sårbarhet och oförmåga hos vissa grupper att hantera situationen när en brand uppstår.
- För särskilt utsatta grupper är anpassat boende avgörande. Här krävs samverkan mellan räddningstjänst, socialtjänst, fastighetsägare, vårdgivare och kommunen.
- Bostäder kan anpassas med ”förlåtande” system, som spisvakter och mobila sprinklers.
- Förebyggande åtgärder är värdefulla att rikta till hela befolkningen. Exempel på dessa är rekommendation av fler brandvarnare i alla bostäder och bättre spridning av webbsidan Din säkerhet, din.sakerhet.se.
- Det behövs skärpt lagstiftning om högre brandkrav på lös inredning. Stoppade möbler och madrasser ska kunna stå emot en liten låga, motsvarande tändsticka. Materialen ska heller inte avge giftiga gaser då de brinner.
- Tillförlitlig statistik och insamling av data är viktigt. Därför krävs bättre uppföljning av dödsfallens och de allvarliga skadornas orsaker, inte minst för att bättre kunna formulera nya områden för forskning.

<https://www.brandskyddsforeningen.se/globalassets/brandforsk/bostadsbrander/brand-i-bostad---sa-ska-farre-skadas-och-do.pdf>

Brandskyddsföreningen arrangerade under 2019 en idé- och innovationstävling för brandsäkerhet i bostäder, kallad Brinnovation. Göta Lejon deltog genom att ge ett ekonomiskt bidrag till prissumman. Tjugo bidrag belönades med en sammanlagd prissumma om 500 000 kr. Bland bidragen fanns en bredd av fysiska produkter och tjänsteidéer och kombinationer av dessa. Vinnare blev ett utbildningsmaterial för skolbarn kallat ”Flamman & Lågan – Rädda Varna. Larma. Släck”. Materialet finns i olika format – teater, film och bok och syftar till att i tidig ålder uppmärksamma barn på hur brand kan förebyggas och vad man ska göra om branden ändå bryter ut.

4.3 Trygghet och säkerhet

Under 2017 tillsatte branschorganisationen Svensk Försäkring en Trygghetskommission. Kommissionens uppgift var att analysera utvecklingen av anmälda vardagsbrott såsom inbrott, stölder och skadegörelse, uppklarandegrad och lagföring samt att ge förslag på åtgärder. En rapport publicerades av kommissionen i juni 2018 där åtgärder för att motverka brottslighet och främja ökad trygghet på lokal nivå föreslogs. Ett av de konkreta förslagen var att aktivera samhällsaktörer kring en plats att arbeta efter en Affärs- och MedborgarPlats-modell (AMP). I augusti 2019 bildade Svensk försäkring tillsammans med Svensk Handel och fyra fastighetsbolag tillsammans Centrum för AMP. Centrumets uppgift är att samla den kunskap och erfarenhet som finns i fråga om hur man skapar säkra och trygga platser i närmiljön, såväl i Sverige som internationellt, och utveckla sådan kunskap för svenska förhållanden. Centrumet ska också vara behjälpligt med konkreta råd och tips för både offentliga och privata aktörer som vill inleda ett AMP-arbete.

4.4 Civilt försvar

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016–2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Kommunerna får statliga medel under 2018–2020 för att påbörja arbete med förberedelser för verksamhet under höjd beredskap. Den generella kunskapsnivån i Göteborgs stad och i samhället i stort bedöms vara låg i ämnet. Den löpande verksamheten är inte organiserad på ett sätt som är avpassat utifrån de krav som kan komma att ställas under höjd beredskap. Stadsledningskontoret arbetar därför med ett projekt som ska leda, samordna, följa upp och stödja förvaltningar och bolag så att dessa får goda förutsättningar att vida de åtgärder som följer av lagstiftning och försvarspolitisk inriktning.

4.5 Ny säkerhetsskyddslagstiftning

En ny säkerhetsskyddslag trädde i kraft den 1 april 2019. Den nya lagen omfattar fler verksamheter än tidigare. Det ställs mer omfattande krav på organisationer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet, till exempel genom att arbeta förebyggande för att skydda sig mot brott som kan hota Sveriges säkerhet. I den nya lagen förtydligas att lagstiftningen gäller alla som bedriver verksamhet med betydelse för Sveriges säkerhet, oavsett om den bedrivs i offentlig eller privat regi. Säkerhetsskyddsanalyser ska utföras och åtgärder vidtas, till exempel gällande informationssäkerhet, skydd av lokaler och anläggningar samt kontroll av personal.

4.6 Nya risker

Till ”nya” risker brukar bland annat räknas nya träbyggnader, cyber-/it-risker, effekter av klimatförändringen och elfordon/laddning/batterier mm.

- Trenden med att bygga höga trähus fortsätter. Försäkringsbranschen påpekar att riskerna för totalskador på grund av brand och släckning ökar när husen byggs till stor del, eller helt, i trä. Jönköpings kommun har tagit fasta på de ökade riskerna och ställer idag, som en av få

kommuner, högre krav på brandskyddet än vad lagen kräver när det byggs flerfamiljshus i trä på kommunal mark.

- Cyberskadorna ökar och främst gäller det intrång via e-post och så kallad ransomware, som låser datorer och it-system i syfte att begära lösen för att låsa upp. Social engineering har blivit mer sofistikerad och sätten att lura till sig lösenord och uppgifter som ger tillgång till it-system etc blir mer raffinerade.
- Naturskadorna till följd av klimatförändringen ökar och innebär ökande skadekostnader. EU-kommissionen vill stärka försäkringsskyddet mot klimatskador och andra klimatrelaterade skadehändelser eftersom de riskerar att slå hårt mot EU:s ekonomi (Risk & Försäkring 2019-08-28). Extrema väderhändelser kostar redan i dag Europa tolv miljarder euro årligen. Staden arbetar aktivt med att analysera konsekvenserna av extremt väder, skyfall och höjda vattennivåer men även åtgärder för att minska riskerna, som till exempel barriärer i Göta älvs utlopp.
- Ny elteknik används alltmer och därmed blir det fler skador i samband med framförallt laddning av batterier. Elbilar blir allt vanligare i vårt samhälle vilket medför ökad efterfrågan på laddplatser. Tidigare har den förebyggande informationen om laddning av elbilar ofta varit riktad till privatpersoner som laddar elbilar vid sin egen fastighet. Nu finns det dock rekommendationer också för andra målgrupper. Räddningstjänsten i Storgöteborg har till exempel tagit fram rekommendationer för laddplatser i garage. <http://www.rsgbg.se/foretag--organisation/elfordon/laddplatser-for-elbilar-i-garage/>

5 Invärd/Göteborgs Stad

Det pågår ständigt förändringar inom Göteborgs Stad. Som stadens försäkringscaptive är utvecklingen viktig för Göta Lejon. Några punkter som påverkar bolaget:

- Fullmäktige har gett Göteborgs Stadshus AB i uppdrag att utreda försäljning eller andra driftsformer för stadens bolag. Flera utredningar pågår och fler ska starta. Försäljningar eller ändrade driftsformer och uppdrag för stadens bolag kan påverka Göta Lejons totala inkomster i form av försäkringspremier.
- Stora investeringar görs i Göteborgs Stads infrastruktur. Entreprenadriskerna ökar därför och det blir fler entreprenadförsäkringar.
- Stadens långsiktiga ekonomiska utveckling innebär enligt SLK att stadens förvaltningar och bolag står inför en mer pressad ekonomisk situation kommande år. Det innebär ett fortsatt fokus för Göta Lejon på skadeförebyggande arbete och att arbeta mer kostnadseffektivt.

- Organisationsförändringen av SDF och nya skolförvaltningar påverkar samtliga berörda parter arbete med risk och försäkring. Det kräver att Göta Lejon är fortsatt aktiv gentemot dessa kunder.
- Trygghets- och säkerhetsfrågorna är på den politisk agendan, såväl inom staden som i omvärlden. Det aktualiserar frågor som är viktiga för Göta Lejon.

6 Captivemarknaden

Införandet av Solvens II år 2016 gjorde att många captiveägare i Europa och i Sverige omprövade sitt ägande av ett captive på grund av de ökande kraven och därmed kostnader som lagstiftningen förde med sig för försäkringsbolag. I Sverige och Europa kan man dock konstatera att detta inte resulterat i någon märkbar reducering av antalet captive.

Captiveägarna i Sverige och Europa ser en fortsatt fördel med ett eget captive baserat på bolagens behov av:

- Riskkontroll
- Fokus på det skadeförebyggande arbetet i verksamheten
- Finansiella fördelar såsom bland annat tillgång till säkerhetsreserv
- Stabila premienivåer
- Direkt kontakt med återförsäkringsmarknaden för placering av komplexa risker
- Direktkontakt med försäkringsbranschens aktörer såsom försäkringsbolag och mäklare med flera

De senare åren har det dock skett en viss förändring vad gäller förekomsten av captive i Europa. De främsta förändringarna är att man avvecklat sina återförsäkringscaptive i exempelvis Luxemburg eller på Guernsey och har istället flyttat hem verksamheten. Alternativt har man valt att placera sina återförsäkringscaptive utanför EU.

Vidare så har storleken på ett captive (premieinkomsten) fått en större betydelse för att bära Solvens II-kostnaderna och detta innebär att några mindre captive har lagts ned eller blivit uppköpta. Till exempel har Skistar avvecklat sitt captive och Förenade småkommuners försäkringsbolag har köpts av Kommunassurans Syd.

De senare åren har captiven arbetat med att hitta kostnadseffektiva processer för att hantera kraven på styrning och ledning, kapitalkrav samt riskkontroll enligt Solvens II. Antalet bolag som tillhandahåller tjänster såsom regelefterlevnad, riskkontroll och internrevision för försäkringsbolag har ökat något. Dock finns ett underskott på antalet aktuarier vilket drivit upp kostnaderna för dessa.

Behovet att köpa kvalificerade tjänster är generellt sett stort hos ett captive då premieinkomsten och riskkomplexiteten i portföljen inte medger att man kan ha egen personal för vissa processer, till exempel skadehantering. Detta ur ett kostnads- och kompetensperspektiv.

7 Lagstiftning mm

Regleringstakten hos EU-institutionerna avtar. Det har bland annat sin bakgrund i att de regleringsinitiativ som följt på den senaste finanskrisen 2008 successivt har slutförts. Även om regleringstakten avtar kommer försäkringsföretagen framöver att behöva lägga ned mycket tid och kraft på att inrätta sig efter och följa regelverk som kan vara både omfattande, detaljerade och samtidigt oprecisa i sin utformning.

Att regelefterlevnaden blir en allt större utmaning i försäkringsverksamheten har sin grund i brister i regleringsprocessen både inom EU och nationellt. Bristerna håller dock på att rättas till.

Solvens II

Solvens II-regelverket, försäkringsföretagens centrala rörelseregelverk, har nu tillämpats i drygt tre år. Där finns bestämmelser om att utvärdering ska ske. Den 11 februari 2019 inleddes den så kallade 2020-översynen genom att EU-kommissionen överlämnade en formell begäran till Eiopa om råd (technical advice) för en omfattande översyn av solvensregelverket. Den förväntas bli mer omfattande än översynen 2018.

Ny redovisningsstandard för försäkringsavtal – IFRS 17

IASB (International Accounting Standards Board) har beslutat att skjuta fram tillämpningstidpunkten för IFRS 17 (International Financial Reporting Standards). Ny tidpunkt för ikraftträdande är 1 januari 2022 med 2021 som jämförelseår. Den nya standarden innebär mer arbete med värdering av tillgångar och skulder samt en kraftigt förändrad resultat- och balansräkning. Sannolikt innebär detta ett ökat arbete för bolagets aktuarier.

8 Hållbarhet

Under FN:s klimatkonferens i New York meddelade en allians av pensions- och försäkringsbolag att de ska samarbeta för ett mål med noll utsläpp av fossila bränslen till år 2050. Med ett samlat förvaltad kapital på 24 000 miljarder kronor tror sig alliansen – Net-Zero Asset Owner Alliance – kunna ge ett viktigt bidrag till att uppnå klimatmålen. I alliansen ingår bland andra Folksamgruppen, tyska Allianz, kanadensiska CDPQ, franska Caisse des Dépôt, schweiziska Swiss Re och danska PensionDanmark i samarbete med två FN-organisationer. Medverkar gör även AMF, Alecta, Nordea Liv & Pension, Storebrand, Zurich och Caipers. Världsnaturfonden och klimatinitiativet Mission 2020 stöder projektet.

Corporate social responsibility (CSR)

Alla stora försäkringsbolag och återförsäkringsbolag arbetar med CSR, som främst berör sociala förhållanden, mänskliga rättigheter och miljö. De flesta följer ett FN-initiativ för investerare, PRI (Principles for Responsible Investment), som ska uppmuntra hållbara investeringar utifrån sex principer. Investerare världen över som stöder principerna har ett nätverk (PRI) med knappt 1200 medlemmar (2017) som rapporterar öppet. Nätverket är oberoende

men stöds av FN inom ramen för FN:s miljöprogramms finansinitiativ. PRI ligger också bakom klimatinitiativet för investerare, Net-Zero Asset Owner Alliance, se ovan.

Ifjol undersökte Göta Lejon fyra av sina tolv återförsäkrare. Slutsatsen var att samtliga bolag hade en tydlig strategi för hållbarhet och arbetade aktivt med frågorna. Arbetet var dock upplagt på, och kommunicerades på, olika sätt vilket gjorde det svårt att värdera respektive bolags återförsäkringsprogram/åtgärder/aktiviteter. Sammantaget bedömdes det därför inte finnas anledning att ställa specifika krav på CSR-policy i upphandlingarna då återförsäkrarna redan arbetar med dessa frågor.

9 Övrigt

Arbetsmarknad för försäkringsbranschen

Arbetsmarknaden inom försäkringsbranschen har försvagats för Göteborgsområdet de senaste tio åren. Antalet anställda inom skadeförsäkring i hela regionen minskade med 13 procent mellan 2010 och 2018. Ser man bara på industri- och företagsförsäkring har nedgången varit större. De skadeförsäkringsföretag som finns i Göteborg idag är Länsförsäkringar och If, men de agerar främst på marknaden för privatpersoner. Mycket kompetens har flyttat till Stockholm.

Kommunikation

Generella trender som branschföreningen Sveriges kommunikatörer lyfter fram om internetanvändning:

- Antalet användare på sociala medier planar ut och färre delar andras innehåll
- Oro över integriteten på sociala medier
- Fler lyssnar på poddar

Utbildningar som Sveriges kommunikatörer anordnar och som speglar aktuella områden inom kommunikation:

- ”Kundresan” (förstå kundens hela upplevelse)
- Storytelling
- Rörlig bild
- Strategisk improvisation
- Coachande kommunikation

Göteborgs Stad

Intranätet fortsätter utvecklas av Intraservice. De driver utvecklingsprojektet *Det digitala navet* som bland annat innebär en översyn av temasidor mm.

Stadshuset AB arbetar för den gemensamma kommunikationsplattformen Panorama för bolagen. En teknisk pilot genomförs nu hos Göteborg Energi, Göteborgs hamn, Poseidon, GotEvent och Renova inför implementeringen som planeras att starta i februari 2020.

SLK:s kommunikationsavdelning gjorde 2018 en stor omvärldsanalys för att öka kunskapen och förståelsen av omvärlden samt bidra till underlag för prioriteringar och beslut om Göteborgs Stads kommunikation. Resultatet från denna rapport, *Kommunikationsmönster i förändring, Omvärldsanalys Kommunikation*, kan kort sammanfattas i fem punkter:

- **Gränsen mellan verksamhet och kommunikation suddas ut**
I dagens samhälle suddas gränsen mellan verksamhet och kommunikation ut allt mer. En allt större del av kommuners verksamhet blir kommunikation – exempelvis genom digital tjänsteutveckling, bemötandefrågor och interna organisationsprocesser.
- **Nya kommunikationsprocesser kan skapa förtroende hos boende, besökare och näringsliv samt stärka demokratin**
Information och möjligheter till påverkan är en förutsättning för demokrati och att kunna göra medvetna val. Information och kommunikation är en förutsättning för välfärd och kommunal service. Varje kontakt som Göteborgs Stad har med en brukare eller kund bör ses som ett kommunikationstillfälle.
- **Snabb teknikutveckling skapar nya kommunikativa arenor**
Ökade krav på individuellt anpassad kommunikation förändrar relationen mellan kommun och boende. En föränderlig demografi med exempelvis ökad migration och en åldrande befolkning medför en större mångfald i samhället och på arbetsplatser vilket förändrade krav på samhällssystem och kommunikationen.
- **Stark värdegrund och tydligt varumärke underlättar kommunikationen**
När kommunikationen knyts närmare verksamheten får kommunens alla medarbetare ett kommunikativt ansvar. Lojalitet och engagemang från medarbetare blir därmed avgörande för Göteborg Stads kommunikation. Det ställer krav på ett modernt arbetsgivarvarumärke som tar hänsyn till nya generationers värderingar, en förändrad arbetsmarknad och föränderliga yrkesroller.
- **Nya kommunikationsmönster ställer krav på bredd och djup i stadens kommunikation**
För att kunna möta de utmaningar och trender som Göteborgs Stad står inför behöver kommunen både ha en bredd och ett djup i sin kommunikation. Med det menas bredd i nätverk, kontakter, öppenhet och digitalisering och ett djup i kunskap, fokusering, varumärke och dialog.

10. Analys

Försäkringsmarknaden förefaller att hårdna med stigande premier. Trots att marknaden har fortsatt gott om kapital så blir placeringarna mer och mer restriktiva med ökade krav på underwriting-rapporter och skadeförebyggande arbete. Göta Lejon behöver förmedla detta till ägare och kunder så att stadens bolag och förvaltningar tillsammans kan arbeta kostnadseffektivt och begränsa skadekostnaderna.

Digitaliseringen och automatiseringen fortsätter och betyder möjligheter till fortsatt utveckling för Göta Lejon. Benchmarking kan vara en effektiv metod att utröna vilken ny teknik som kan fungera för bolaget.

Captivemarknaden är stabil. Ökade krav på rapportering för försäkringsbolag kräver dock resurser. Göta Lejon kan bidra till diskussionen inom Sverige och EU om vilka krav som är rimliga att ställa på captivebolag och att EU-regler ska tillämpas på samma sätt av länderna inom EU.

Att trygghets- och säkerhetsfrågorna är på den politiska agendan aktualiserar frågor som är viktiga för Göta Lejon. Möjligheterna att öka riskmedvetenheten inom relevanta områden för verksamheterna bör därför vara goda.

Nationellt och inom Göteborgs Stad har planeringen för civilt försvar återupptagits. En ny säkerhetslagstiftning har också börjat gälla som ställer mer omfattande krav på organisationer som bedriver säkerhetskänslig verksamhet, till exempel genom att skydda sig mot brott som kan hota Sveriges säkerhet.

Cyber- och it-riskerna ökar med ny teknik och organiserade aktörer som utför attacker. Riskerna behöver mötas med ökad kunskap inom staden samt på sikt även med försäkringslösningar.

Klimatrelaterade skador och naturskador ökar. Riskerna för Göteborgs Stad ökar också i takt med högre vattenstånd och alltmer extremt väder. Staden arbetar aktivt med klimatanpassning och scenarier för vattennivåer vid extrema väderhändelser men behöver också precisera de värden som staden riskerar i olika scenarier.

Skolbränder är en alltid aktuell risk och nationellt har bränderna ökat något. Staden har en hög larmgrad på skolor och förskolor och ett aktivt förebyggande arbete, men Göta Lejon måste fortsätta att vara aktiv för att medvetenheten om riskerna ständigt ska vara levande. De nya skolförvaltningarna och den kompetens som byggs upp inom riskhantering kan bli viktiga för det fortsatta arbetet och Göta Lejon ska fortsatt stödja denna utveckling.

Göta Lejon har en aktiv omvärldsbevakning för att hålla sig á jour med ny kunskap och ”nya” risker. Bolaget har ett aktivt arbete med bolag och förvaltningar för att informera och föra dialog om försäkringslösningar och verksamheternas risker. Personliga kundmöten, kundseminarier och enkla kontaktvägar garanterar ett nära samarbete med bolagets kunder.

Arbetsmarknaden för skadeförsäkring i Göteborgsregionen minskar. Det är viktigt att vara en aktiv arbetsgivare som är attraktiv när strategiska rekryteringar behöver göras.

Kommunikationsmönstren förändras relativt snabbt och medborgare och kunder/brukare förväntar sig både bredare och djupare kommunikation med stadens bolag och förvaltningar. Göta Lejon bör fortsätta med sitt strategiska kommunikationsarbete som bland annat innebär att finnas med i kundernas nätverk och sammanhang samt att skapa attraktiva mötesplatser.